

שאלה בחירת ההבראה

במבטא הקמצן הגדול והחולם, שהמורחאים מבטאים את הקמצן הגדול כפתה, והחולם כקמצן אצל המערביים, והמערביים יבטאו את הקמצן הנדול כחולם של המורחאים, והחולם כמו הצירה של המערביים עצם בקמוון השפטים. והנה בשתי התנועות הניל' שמצודים בוכות הבראה הספרדיים מפני סבות שתיות:

- (א) כי השמות העבריים כתובים בתרגום היונית והרומיית כהבראה הספרדית כמו Adam, Babel, Abrohom ווכר.
- (ב) כתיבת השמות בעתקיות הרבות גור שנגלו בימינו אלה תוכיה גם כן שהבראה הספרדית הייתה יותר נכונה. ג) גם מקומות הרבה בתלמוד נוכחים אנו לדעת כי את הבראה>O אנו כתובים בחולם אותן וו כמבטא הספרדי ביום,

כמו פdagog, אפוטרופוס וכו'...

הבדל בין הצירה והסגול בשתי הבראות הוא כי קטן עד שאין כמעט צורך לדוחות בעבורו את הבראה הספרדית מפני הבראה האשכנזית, ונוכל לבטא את הצירה כמבטא האשכנזים.

אך מלבד התנועות יש הבדל גם במבטא האותיות עצמן, כמו בין הט' והתו הדגושה, בין הח' והכ' הרפואיה, בין ה'יקוף' והכף הדגושה, שהאשכנזים לא יבדלו ביגתון כלל, בעוד

שפפי' הבראה הספרדית יש הבדל ממש.

ומצד הבחינה התועלתיות עליינו גם לכבר את הבראה הספרדית, כי על ידה תקל העבודה על הילד להבדיל בין התו הרפואה והסמק, ובין הקוף והכף הדגושה בהכתבה, ולא ישנה לעולם לכתוב "שבת" בסמק, ולא "כתב" בקוף, או "קשר" בckett, כאשר יקרה

מתוך פרוטוקול אספת-היסוד של הסתרדות המורים (וכרין יעקב, טرس' 2)

בן יהודה עורך השקפה: מר ציפרין נגע בשאלת מענית מادر, היא שאלת בחירת ההבראה.

והנה כל ומן שכתבנו בעברית דוקא, לא היו צריכים להתעמק בשאלת זו הרבה, אחרי שלא היה כל "ונפקא מינה" למעשה. אבל בימינו אלה, שהפזים אוו גם לדבר בעברית, עליינו להשתדל למצוא פתרון רדיקלי לשאלת זו, מבלי כל אחרordan וڌڌوي כלול וכלל.

לפתרון זהו שתי דרכי: א) דרך הבדיקה המדעית, ב) דרך הבדיקה התועלתית.

בנוגע לבחינה המדעית, הנה עד ימי רייכליין לא התפלפלו חוקרי הלשון הרבה באיזו בראה לבחור אם בספרדית, היא המורחית, או באשכנזית, היא המערבית, אבל מימי רייכליין ואילך פסקו החוקמים להלכה שהבראה המורחית היא יותר מדויקת ויקבלוה בדבר מוסכם שאין להרהר אחריו, עד שבא שידל ודלייך' ועוד אחרים אותם יישבו להטייל ספק בדבר ומהם צדדו בוכות הבראה המערבית או האשכנזית בהביבאים ראיות מריאות שונות, ממשקל שירות חיים וכו'... שהיא יותר מדויקת.

והנה לו היה ביום הראשון פונגורף כי או - כМОון - לא היה מקום לפקסוקים ולספוקות, אבל אחרי שהפונגורף הוא מהמצאת ימינו, לא יכול איופה חוקרים להכריע, והשאלה עוד לא יצאה מכלל שאלה.

ההבדלים היסודיים בין שתי הבראות מה

1. יהאן רייכליין (1452–1522) הומאניסט גרמני, שעסוק הרבה בעברית.

2. פראנץ דליטש (1813–1890) חוקר המקרא, הלשון והספרות העברית.

דבר ידוע הוא שהנקוד יכבד מאד על הילדיים הספדים שנים מבדים בין מבטא הקמצ' והפתחה, הצירה והסגול, הקמצ' הקטן והחולם, ולא עוד אלא שום באותיות עצמן, כמו באותיות "בגדת", למשל, אין לספדים כל הבדל בין מבטא הדגש ובין מבטא הרפה, בני הניל לא יבדלו גם בין הבית הדגש והרפוא).

יש טענים לזכות מבטא הספרדים מצד ההרגל, באמրם כי בני איי כבר הרגלו בו, עיב' עליינו להסכים עליו. אי שום הא ניכ' לא אורייא, כי אין עליינו לשכח שבוי אי' הם המעתים לעומת בני הגלגה שהם רוב מניין של עמו, והם הלא מרגלים במבטא האשכנוי. ואם נבו' לשנותו במבטא הספרדי או לא רק יהיה הדבר למכשול להمدברים עצם, כי אם עוד נזיך להפתשות השפה עצמה בהוספנו עליה עוד מעוצר אחד.

ועיב' הוא מציע: א) להחליט כי אין רע בתחום הלשון גם אם ישנן הברות שונות. ב) בני הגוליה ידברו במבטא שהם רגילים בו כי רק על ידי זה תוכל הלשון להתחפש יותר במחרירות. ג) כי בני איי יקבלו את המבטא הספרדי רק מפני צלצלו הנעים לאונם, וגם אותו צריך לנוקות משבשו עי' ועד שקבע ליה. מר וילקומייך גם הוא מצד בוכות הברת הספרדים, ואומר שברוסיה גם כן יש הבדל ההברה בגין מקומות, אבל המשלה משתדרלה שעלי יד בת הספר היהי מבטא אחד, וכן עליינו לעשות גם אנו, והראיה יותר טובה שהມבטא הספרדי הוא היותר נוח, הוא שהאשכנאים עצם ימלדו אותו במשך שבועותἌחדרי בואם מהוזן לארץ, אשר לא כן המבטא האשכנוי שבו יש הבדלים ממקום ולא נוכל לבקר את האחד על פני השני.

ספר היובל של הסתרות המוראים
(תרפ"ט), עמ' 389-390

עפי' רוב בהברת האשכנאים, ואיל היה הדבר זהה קל בעינינו. ופה מקוםathi לצד בוכות היישן, שעור הרבה לטובה הלשון ולפרטן ההברת, על ידי השתדרות האשכנאים לדבר בהברת המורחתית בהפניהם יחד עם הספרדים ולא להיפך.

מר ילין מוסיף לצד בוכות ההברת הספרדיית כמר בנדיודה, אך לא מפני אותן הטעמיים שהביא הוא; אלא להפק, הוא מתנגד להם.

בנוגע לבחינה המדעית הוא אומר כי אין כל הכרע לצד הברת הספרדים, כי הבדל ההברת וביחד בין A ל-O הוא קדום מאד באיז' עצמה, בהיות מקומה מאין סוריה מצפן ובין ערב מגב, וכבר ידוע שmbטא בני הגליל היה דומה למבטאות של הסורים הקרובים להם, ומבטאות של בני יהודה דמה למבטא הערבי, ולכן ישנים מיחסים את הריאות לוצאות ההברות הספרדיות והאשכנאיות מצד החוקרים להבדל הקדום אשר בין מבטא הסורים והערבים.

ובכלל הוא אומר שהבדל המבטאים אינם מיוחד בזמננו בעברית דוקא, כי גם בעברית יש הבדל בין המבטא של תושבי סוריה ובין מבטא תושבי מצרים, מערב, וערב, עד היום, ולא עוד אלא שם בשפות האירופיות יש הבדלים וביחד בוגר לטעות O ו-A.

עוד הוא מביא ראייה לסתור מצד הבחינה המדעית בין שני השפות האחיות העברית והערבית, שהיחס ביניהן בנוגע ל-A ול-O הוא הפוך עפי' הרוב, שתחת החולם והווא בעברית יבואו בעברית הפתחה והאלף כמו: מנורה, שלום, שבעברית אומרים מנורה, שלום וכו'.

גם מצד הבחינה התועלתיות הוא אומר שאין כל הכרע לצד הברת הספרדים, אחרי שהיא שנדרה מעבר מזה מבחינת בירור מבטא האותיות, נפסיד מעבר מזה מצד הנקוד, כי